بسم الله الرحمن الرحيم

ޑްރަގް ކޯޓު

މާލެ،

ދިވެހިރާއްޖެ.

ޤަޟިއްޔާގެ ފުރަތަމަ ހުކުމުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 317/DC/2024
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ކަންބިސް ބޭނުންކުރުން
- ދައުވާކުރާފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- ދައުވާގެ ނަންބަރު: 683/2024/DC/281
- ދައުވާލިބޭފަރާތް
  - ނަން: އިސްމާޢީލް އަރުހާން (އަރުހާން)
  - އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A367779
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: ތ. ގަން / މުނާރިމަގު. ވައިލެޓްވިލާ
  - މިހާރު އުޅޭ އެޑްރެސް: މާލެ / ވ. ފިނިވައި
- ހުށަހެޅުން ތާރީޚް: 09 ޖުލައި 2024
- ނިމުނު ތާރީޚް: 18 ސެޕްޓެމްބަރު 2024

ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ ލ. ގަން / މުކުރިމަގު. ވައިލެޓްވިލާ އިސްމާއީލް އަޙުމަދާން، 30 އޭޕްރީލް 2024 ވަނަ ދުވަހުގެ 19:40 ހާއިރުކަންހާއިރު، މިނާ މިހާރު ދިރިއުޅޭ މާލެ ވ.ފިނިފެނުމާގޭގައި މިނާ އިތުރު ބައިނާ ބައިލެވިފައިވާން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށް، ގެންގުޅެ އެ ތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރާ ކަމަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތަށް ހަބަރުލިބުނު މައްސަލައިގައި، މިނާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް، މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުގައި ފުލުހުން މިނާގެ ސާމްޕަލްކުރުމުން، މިނާއަށް މަސްތުވާތަކެތި ކަނަބިސް ބޭނުންކުރާ މީހެއްކަމަށް ވީން، ކަނަބިސް ބޭނުންކުރާ ކަމަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅިގެން އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އިސްމާއީލް އަޙުމަދާންގެ މައްޗަށް ކަނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާކޮށްފައިވެއެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ނުކުތާތައް:

- **އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާ:**

1. މި ދައުވާއާ ގުޅިގެން 2024 ޖުލައި 16 ގައި ބޭއްވުނު އިބްތިދާއީ ބައްދަލުވުމުގައި އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހުށަހަޅައި، ޑްރަގް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް އިސްމާއީލް އަޙުމަދާން އެއްބަސްވެފައިވާތީ، ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވި މިނާ ދެކޮޅުހަދާފައި ނުވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ 2 ވަނަ މާއްދާ ރިޢާޔަތްކޮށް، މިނާގެ އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ހަވާލު 2024 އޯގަސްޓް 27 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން މި ކޯޓަށް ފޮނުވުމަށް، މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު ގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ނޯޓިސް ދިނުމަށް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ މައްޗަށް[1] އަމުރުކުރައްވައެވެ.
2. މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ލިބިގަތުމުގެ ހައްޤުގެ ކަމާއި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ބޭއްވޭ ދުވަހާއި ހަމައަށް ވަކީލަކު އައްޔަން ނުކުރެވިއްޖެނަމަ، ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ނުލައި އަޑުއެހުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އިޢުތިރާޒެއް ނެތްކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.
3. ނޯޓިސް ދިން ޑްރަގް އެޖެންސީން އިސްމާއީލް އަޙުމަދާންގެ އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށް، 2024 އޯގަސްޓް 21 ވަނަ ދުވަހު މި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

- **ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ: (ފުރަތަމަ ޖަލްސާ)**

1. ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ލ.ގަން،މުކުރިމަގު ވައިލެޓްވިލާ އިސްމާއީލް އަޙުމަދާންގެ މައްޗަށް ދައުވާ ކުރެއްވުމުގައި ބުނެފައިވަނީ، މިނާ، 30 އޭޕްރީލް 2024 ވަނަ ދުވަހުގެ 19:40 ހާއިރުކަންހާއިރު، މިނާ މިހާރު ދިރިއުޅޭ މާލެ ވ.ފިނިފެނުމާގޭގައި މިނާ އިތުރު ބައިނާ ބައިލެވިފައިވާން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށް، ގެންގުޅެ އެ ތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރާ ކަމަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތަށް ހަބަރުލިބުނު މައްސަލައިގައި، މިނާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް، މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުގައި ފުލުހުން މިނާގެ ސާމްޕަލްކުރުމުން، މިނާއަށް މަސްތުވާތަކެތި ކަނަބިސް ބޭނުންކުރާ މީހެއްކަމަށް ވީން، ކަނަބިސް ބޭނުންކުރާ ކަމަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާތީ، މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅިގެން އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން[2] ކަނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ

---

[1] މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 435-D1-A/2024/282 އިންޑިކޭޓިވް އެސެސްމަންޓް ހުށަހަޅަން ކުރެވުނު އަމުރު.
[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011

ހުށަހަޅާ ކަމަށެވެ.[3] އަދި މަސްތުވާތަކެތިއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ބަޔާންކުރާ ފަދަ ކުށެއްގެ ދަޢުވާއެއް މިހާތަނަށް މިނާގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިނުވާ ކަމަށް ބުނެފައެވެ.

2. ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު އަދާލަތުގެ މައްސަލަ ކުރި ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލަކީ، ދަޢުވާ ސާބިތުވެފައިވާކަމަށާއި، ދަޢުވާއަކީ ޢަމަލު ދަޢުވާކުރާ ކަމަށާއި، ދަޢުވާގައިވާ ފަދައިން މަސްތުވާތަކެތި ކެޕްސިއުލް ބޮނޑިއެއް ހުރި ކަމަށާއި، އަދި ޖެނެރަލް ކޯޓުން ކަނޑައެޅޭ ފިޔަވަޅާއި ޕްރޮސީޖަރާއި ބެހޭގޮތުން، އެ ޕްރޮސީޖަރު ފުރިހަމަ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމަށް ބުނެ، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި މިނާ އިޢުތިރާފު ވެފައިވެއެވެ.[4] މި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ހޯދިފައިވާ އިންޑިކޭޓިވް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓުގެ ނަތީޖާ ޕޮޒިޓިވް ކަމަށާއި، މިމައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންވަނީ ވަކީލަކާ ނުލައި އަމިއްލަފަރާތުން ކަމަށާއި، އަދި މަސްތުވާތަކެތިއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ބަޔާންކުރާ ފަދަ ކުށެއްގެ ދަޢުވާއެއް މިހާތަނަށް އުފުލިފައިނުވާ ކަމަށް ބުނެފައެވެ.

3. ނެޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ފަރާތުން 2024 އޮގަސްޓް 21 ވަނަ ދުވަހު،[5] މިކޯޓަށް ފޮނުވާފައިވާ އިސްތިއުނާފު އަދާލަތުގެ އިންޑިކޭޓިވް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓު ބެލުމުން، މިނާއަކީ އުމުރުން 11 އަހަރުން ފެށިގެން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން އަންނަ މީހެއްކަމަށާއި، އަދި މިނާގެ ހަށިގަނޑުގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ 07 ބާވަތަކަށް ޓެސްޓުކޮށްފައިވާއިރު، މިނާގެ ހަށިގަނޑުގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ އެއްވެސް ބާވަތަކަށް ބަރޯސަވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

4. އަދި، ޑްރަގް ޑިޕެންޑެންސް އެސެސްމަންޓުން އެނގޭގޮތުގައި، އިސްތިއުނާފު އަރުވާން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުން ކުރުމުން ދުވަހަކު ވައިގާ މިހުރިކަމާއި، މިނާއަކީ ނަރުގަސް ގޮތުންނާއި، ޗޭސްކޮށް ގޮތުންނާއި، އެ ދިޔަގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރުގައި އަމަލީ ގޮތުން ބައިވެރިވެ، އެ ޕްރޮސީޖަރު ފުރިހަމަކުރުމަށް ވަރަށް ބާރުއަޅާކަމަށް ހުރި މީހެއް ކަމާއި، އިސްތިއުނާފު އަރުވާން ބައިވެރިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރަކީ، ނެޝަނަލް ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރު ފުރިހަމަކޮށް ނިމުމުން، ކޮމިއުނިޓީ ރީއިންޓަގްރޭޝަން 04 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަހުގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރުކަމަށް[6] އެނގެން އޮވެއެވެ.

5. މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، މި ޤަޟިއްޔާގައި ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު އަރުވާނުގެ މައްޗަށް ފުރަތަމަ ޖުރުމުތަކުން، އެ ޖުރުމު ތަންފީޒުކުރުން ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ރިހެބިލިޓޭޝަން އުސޫލުގެ ދަށުން ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރުގައި ބައިވެރިކުރުމަށް ހުކުމްކޮށް ނިންމާފައި، ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ފަދަ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ބޯލަނބާނަމަ މިނާ މިނިވަންކުރުމަށް ފުރުސަތު އޮންނާނެ ކަމާއި، އަދި ޕްރޮސީޖަރުގައި ބައިވެރިވުމަށް ނުބޭނުންވާނަމަ، މަސްތުވާތަކެތިއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާކުރުމާއި އެގޮތުން ނުވަތަ 81 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރު ހުށަހެޅުމަށް ނިންމައިދިނުމަށް، ޤާނޫނުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިނާގެ މައްޗަށް ހުކުމް ރިހެބިލިޓޭޝަން އަދަބު ނިމުމަކަށް ގެނެސް، ފުރުސަތު ބަދަލު ތަންފީޒު ކުރަން ފުރުސަތު ކޯޓުން އަދުލުވެރިކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

---

[3] ދައުލަތުގެ ވަކީލު 2024 ސެޕްޓެމްބަރު 18 ވަނަ ދުވަހު ޑްރަގް ކޯޓަށް ދިން ބަޔާން.

[4] ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް 2024 ސެޕްޓެމްބަރު 18 ވަނަ ދުވަހު ޑްރަގް ކޯޓަށް ދިން ބަޔާން.

[5] ނެޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ނަންބަރު: NDA/IA/2024/411 ރިޕޯޓު

[6] ނެޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ނަންބަރު: NDA/IA/2024/411 ރިޕޯޓު

ފުރަތަމަ ޙުކުމް:

ދެން ވީމާ، ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ލ. ގަން / މުނާރީމަގެ. ފައިޒްޝިޔާ، އިސްމާޢީލް އަރުކާނުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ކަނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާގައިވާ ފަދައިން މަސްތުވާތަކެތި ކަނަބިސް ބޭނުންކުރި ކަމަށް ބެން، ދަޢުވާގައިވާ ކުރަން އިސްމާޢީލް އަރުކާން ޑްރަގު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އިޢުތިރާފުވެފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުން އިސްމާޢީލް އަރުކާން ކުށްވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ކުށުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިސްމާޢީލް އަރުކާން 03 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށް ލުމަށް ޙުކުމްކޮށް، މި ޤަޟިއްޔާގައި ޗާޖުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ޕްރޮބޭޝަން އަހަރު ނިމުމަކާން އަންނަންދުން ނުވަތަ ޖަރަން ޑްރަގު ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންދެން މި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ހިފެހެއްޓުމަށް، އެ ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަމުރު ކޮށްފީމެވެ.

15 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1446

18 ސެޕްޓެމްބަރު 2024

މުޙައްމަދު ސަލީމް

ޤާޟީ